

# Krāslavas pils atplau

Iesaistoties nelielos projektos, krāslavieši nezaudē cerību

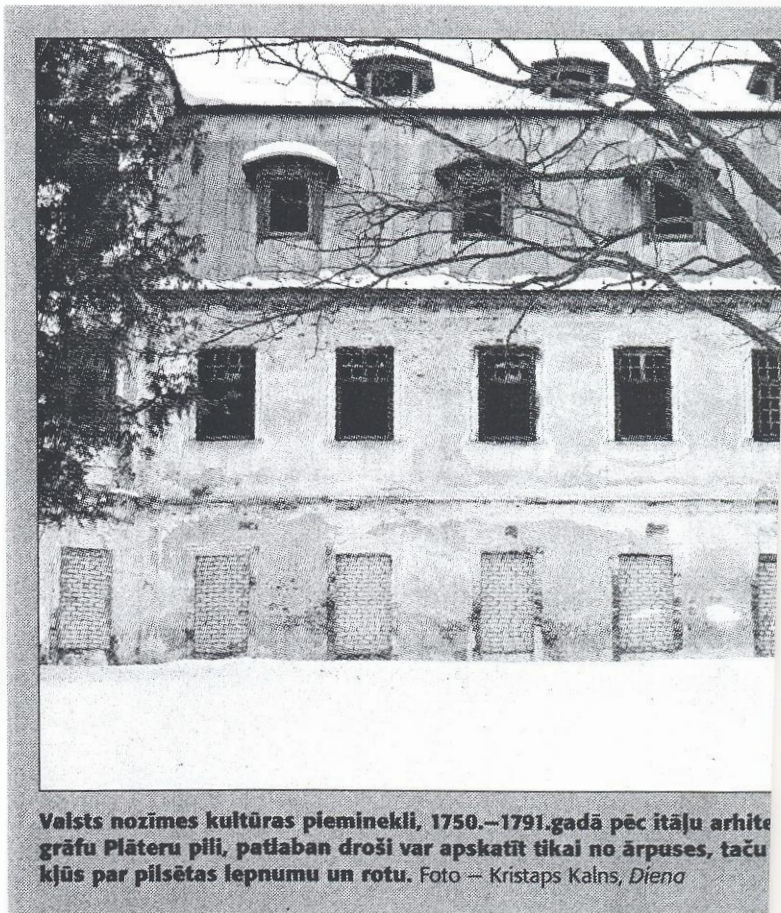
ANNA RANCĀNE

**L**ielā pils zāle ar iluzoriem gleznojumiem, smalkām ornamentu vijām un romantiskām Romas ainavām. Greznas krāsniis no vietējo meistarū darbniecās darinātajiem podiņiem, kamīns, virs kura aizrautīgā dejā uz laiku laikiem sastindzis milētāju pāris. No sīkiem fragmentiem rūpīgā izpētes darbā uz papīra tiek reproducēta katra Krāslavas pils telpa tai apburošajā krāšņumā, kāda tā izskatījās grāfu Plāteru laikā. Pēc ēkas arhitektoniskās un mākslinieciskās ekspertīzes, kas tiek veikta par Eiropas Savienības projekta *Jaunas pārrobežu iniciatīvas kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekošanā Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pierobežas teritorijā* līdzekļiem, tiks sagatavota tehniskā dokumentācija turpmākajiem pils restaurācijas darbiem. Krāslavas novada domes priekšsēdētājs Mečislavs Lukša (TP) uzsver, ka pilsētas nākotni saista tikai ar tūrisma attīstību, tāpēc pils ir galvenais objekts, kam tuvākajos gados vajadzētu pievērst vislielāko uzmanību.

## Negrib atdot savu pili

Valsts nozīmes kultūras piemineklis 1750.—1791.gadā pēc itāļu arhitekta Dominika Paroko būvēto grāfu Plāteru pili, pašlaik droši var apskatīt tikai no ārpuses. Pamazām nebūtībā aiziet arī tas, kas vēl palicis pāri no slavenā itāļu mākslinieka Kastaldi otai piederošajiem sienu gleznojumiem.

Pils komplekss ar parka teritoriju kopš 2005.gada ierakstīts zemesgrāmatā un atrodas pašvaldības īpašumā. Patlaban tiek apsaimniekota tikai kompleksa ēka Pils ielā 8, kurā atrodas Pilsētas vēstures un mākslas muzejs ar plašu ekspozīciju par Plāteru dzimtu, kas 1729.gadā nopirka Krāslavas miestu un izveidoja par plaukstošu tālaka



Valsts nozīmes kultūras piemineklis, 1750.—1791.gadā pēc itāļu arhitekta grāfu Plāteru pili, patlaban droši var apskatīt tikai no ārpuses, taču klūs par pilsētas lepnumu un rotu. Foto — Kristaps Kalns, Diena

saimniecības un kultūras dzīves centru. 2004.gadā Krāslavas novada dome toreizējā priekšsēdētāja Jāņa Tračuma (LC) vadībā, divas reizes mēģināja pili izolēt, taču neviens interesents tā arī neatradās. 2006.gada aprīlī pašvaldība, kuru vadīja Gunārs Upenieks (ZZS), apstiprināja pils attīstības koncepciju, kurā teikts, ka Krāslavas Plāteru pils komplekss ir Krāslavas kultūrvēsturiskais centrs, Krāslavas un Latgales reģiona lepnums, plaši apmeklēts un populārs kultūras, izglītības un tūrisma objekts.

Balstoties uz šo koncepciju, viena gada laikā, piesaistot Valsts kultūrkapitāla fonda un vietējo uzņēmēju līdzekļus, kā arī aicinot pilsētas iedzīvotājus talkās, pils apkārtnē pārvērtās

— tika atjaunoti centrālie vārti un parka kāpņu margas, izcirstas nokaltušās tūjas, kas aizsedza skatu uz pils fasādi, kopīgi ar *Latvijas Hipotēku un zemes banku* blakus pilij izveidots skatu laukums, no kura paveras brīnumainās Latgales Svecītes ainava. «Daudzi krāslavieši bija priecīgi, ka domei neizdevās pili pārdot, jo baidījās, ka šādā veidā to zaudēs, tāpēc ar tādu entuziasmu iesaistījās sakopšanas talkās,» saka Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Krāslavas rajona inspektore Dzintra Bukeviča.

Viena no pils kompleksa ēkām, 1759.gadā būvētā grāfu Plāteru bibliotēka, arī valsts aizsargājamais kultūras piemineklis, pirms vairākiem gadiem

# Ķkst pa pussolītim

1 beidzot atjaunot skaistāko Latgales pili



Ķkta Dominika Paroko būvēto krāslavieši cer, ka pils atkal



Pirmā pils Krāslavā uzbūvēta 1759.gadā, vēlāk te atradās grāfu Plāteru bibliotēka. Šo valsts nozīmes kultūras pieminekli Krāslavas novada dome pārdeva privātpašniekam, patlaban ēka grimst aizmirstībā. Foto – Kristaps Kalns, *Diena*

## Finansējums

Projekta *Jaunas pārrobežu iniciatīvas kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekošanā Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pierobežas teritorijā* kopējais finansējums ir 439 tūkstoši eiro jeb **308 tūkstoši latu**, no tiem 75% atvēlējusi

Eiropas Reģionālās attīstības fonda pārrobežu sadarbības INTERREG IIIA programmas, un tā rezultātā paredzēts izstrādāt arī jaunu starptautisku tūrisma maršrutu *Ceļojums uz Baltijas ezeru zemes pilīm un muižām*.

gan tika pārdota privātpašniekam par 1 latu. Kopš tā laika skaistā baroka stila ēka stāv neapsaimniekota, un kļūst baumas, ka tiks pārdota tālāk.

### Pieredze iedrošina

Kā norāda Krāslavas novada domes attīstības nodaļas vadītāja Ināra Dzalbe, Lietuvas un Baltkrievijas pašvaldībām, kas iesaistījušās projektā, ir līdzīga pieredze — līdzīgs ģeogrāfiskais izvietojums, vēlētās sakārtot savu kultūrvēsturisko mantojumu, taču trūkst zināšanu un līdzekļu, lai izstrādātu tehnisko dokumentāciju tālākai līdzekļu piesaistei objektu restaurācijai.

Staņislavovas muižas pārvaldnieka ēka Sveņčoņos, kuras izpēte projekta ietvaros tiek

veikta, ir mazāka par Plāteru pili un atrodas labākā stāvoklī, tāpēc lielākās aktivitātes novirzītas uz Krāslavu, kur tikko noslēdzās bērnu zīmējumu konkurss, bet 19.maijā sāksies valsts mēroga akcija *Apceļo pili un muižas*. Kā *Dienai* atzina Latvijas piļu un muižu asociācijas izpilddirektore Laima Lupiķe, šādu lēmumu asociācija, kas ir arī projekta partnerne, pieņēmusi tāpēc, lai pievērstu piļu un muižu apceļotāju uzmanību Latgalei, kas līdz šim bijusi it kā novārtā: «Krāslavieši ir malači, viņi strādā labi un pareizi. Šis ir ļoti smags objekts, bet varbūt, ja mazai drusciņai knābājot, viņiem izdosies šo lielo akmeni saskaldīt.»

Pils arhitektonisko izpēti līdz maijam veiks SIA *Arhitektonis-*

*kās izpētes grupa*. Grupas arhitekte Liesma Markova, kas pie Krāslavas pils izpētes strādāja jau astoņdesmitajos gados, kad tika atrastas unikālās freskas, norāda, ka visa Krāslava ir jāuztver vienots, arhitektonisks komplekss, kurā kā atsevišķas pērles izdalās gan pils, gan katoļu baznīca un rātslaukuma apbūve. Par laimi, saglabājušies fotomateriāli par pils interjeru un mēbelēm, kas palīdzēs restauratoriem.

Iedrošinot krāslaviešus, L.Markova stāsta par Sventes muižu Daugavpils rajonā, kas bijusi tikpat bēdīgā stāvoklī kā grāfu Plāteru pils, taču, pateicoties privātajai iniciatīvai un piesaistot ES līdzekļus, tagad veiksmīgi atjaunota.♦